

رمان تاریخی

نویسنده: گئورگ لوکاچ

مترجم: شهلا فیلسوفی

نشر اشاره

لوکاج، گئورگ، ۱۸۸۵ - ۱۹۷۱ م. Lukacs, Gyorgy

رمان تاریخی / نویسنده لوکاج گئورگ، مترجم شهلا فیلسوفی؛

تهران: نشر اشاره، ۶۳۲ ص. ISBN - 978 - 964 - 8936 - 51 - 3

فیا

عنوان اصلی: Der Historisch Roman, 1995

واژه نامه . نمایه .

داستان های تاریخی - تاریخ و نقد .

داستان - تاریخ و نقد. فیلسوفی، شهلا، مترجم.

۸۰۹/۳۸۱

PN۳۴۴۱/۱۹۰۲۱

۲۳۶۷۷۵۵

نشر اشاره

رمان تاریخی

لوکاج، گئورگ

ترجمه: فیلسوفی، شهلا

رسم الخط، حروفچینی و صفحه بندی: اشاره

لیتوگرافی: ندا، چاپ: فرشیده و صحافی: کیما

چاپ اول: ۱۳۹۱ شمارگان: ۱۰۰۰

شابک : ۳ - ۵۱ - ۸۹۳۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸ - 51 - 3 - 978 - 964 - 8936

نشر اشاره: تهران، صندوق پستی ۱۱۷۷-۱۳۱۲۵ تلفکس: ۶۶۴۱۸۹۱۱

حق چاپ محفوظ است.

قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال

فهرست

۹	مقدمه مؤلف
	فصل اول: رمان تاریخی در شکل کلاسیک آن
۱۳	۱- شرایط اجتماعی و تاریخی پیدایش رمان تاریخی
۳۵	۲- سر والترا اسکات
۹۷	۳- رمان تاریخی کلاسیک در جدال با رمانتسم
	فصل دوم: رمان تاریخی و درام تاریخی
۱۴۹	۱- واقعیاتی از زندگی به منزله‌ی زیرساخت تفاوت میان حماسه و درام
۱۷۷	۲- خصیصه‌ی ویژه‌ی شخصیت پردازی دراماتیک
۲۱۵	۳- مسئله‌ی «خصیصه‌ی عمومی»
۲۳۳	۴- تجسم کشمکش در حماسه و درام
۲۵۹	۵- شمه‌ای دریاب توسعه‌ی تاریخ‌گرایی در درام و فن درام‌نویسی
	فصل سوم: رمان تاریخی و بحران رئالیسم بورژوایی
۲۹۷	۱- بروز تحولاتی چند، در مفهوم تاریخ، بعد از انقلاب ۱۸۴۸
۳۱۹	۲- شخصی‌سازی، مدرن‌سازی و غریب‌گرایی

۳۵۹	۳- ناتورالیسم فرودستان معترض
۳۸۵	۴- کنراد فردیناند می پر و نوع جدیدِ رمان تاریخی
۴۰۳	۵- گرایش‌های کلی دوره‌ی انحطاط و استقرار رمان تاریخی به عنوان ژانری خاص
	فصل چهارم: رمان تاریخیِ اومانیزم دموکراتیک
۴۴۵	۱- ویژگی‌های کلی ادبیات انسان‌گرای اعتراض در عصر امپریالیسم
۴۹۵	۲- خصلت عمومی و روح حقیقی تاریخ
۵۲۷	۳- زندگی‌نامه نویسی و «مشکل آفرینی» آن
۵۶۱	۴- رمان تاریخیِ روسن رولان
۵۷۹	۵- دورنمای تحولِ اومانیزم جدید در رمان تاریخی
۶۰۹	واژه‌نامه فارسی - انگلیسی
۶۱۷	واژه‌نامه انگلیسی - فارسی
۶۲۵	نمایه

قدردانی

این ترجمه به پیشنهاد استاد و پژوهشگر
گرامی آقای علی پورصفر و پس از صرف
وقت و مطالعه بسیار و کوشش
طاقت فرمائی پنج ساله صورت گرفت.
در طول این مدت همواره از پشتیبانی و
راهنمایی های ارزشمند این استاد عزیز،
به ویژه در خصوص بررسی و تنظیم
زیرنویس ها بهره مند بوده ام. این فرصت
را مناسب دیدم تا از زحمات و
همراهی های بی دریغ ایشان قدردانی
کنم.

ضمناً سپاسم را نثار همسر گرامی ام دکتر
اصغر صدرایی می کنم که امکان انتشار
این اثر را فراهم کرد.

شهلا فیلسوفی

مقدمه مؤلف

من هرگز ادعا نمی‌کنم که در این رساله تاریخِ رمان تاریخی را به طور جامع و کامل بررسی کرده‌ام، و با این‌که تا به حال نیز هیچ کوششی برای انجام چنین عمل جسورانه‌ای به کار نرفته است من هم چنین قصدی نداشته‌ام. منظور من صرفاً این بوده است که مهم‌ترین مسایل مربوط به اصول و تئوری را بررسی کنم. با توجه به نقش بسیار مهمی که رمان تاریخی، چه در ادبیات اتحاد جماهیر شوروی و چه در جبهه‌ی ضدفاشیست مردمی برعهده دارد، چنین پژوهشی در خصوص اصول رمان، از نظر من همان قدر که اجتناب‌ناپذیر می‌نماید، موضوع روز نیز هست. خاصه به این سبب که رمان تاریخی روزگار ما، به رغم قریحه‌ی سرشاری که در آفرینش آن‌ها به کار رفته، از بسیاری جهات هنوز هم متحمل بازمانده‌ی میراث زیان‌آور و کاملاً محو نگشته‌ای است که از انحطاط بورژوایی بر جا مانده است. اگر متقدم به راستی مایل به کشف این کاستی‌هاست، ناگزیر باید نه تنها به اصول رمان تاریخی، بلکه به اصول کلی ادبیات نیز توجه نشان دهد.

اما این پژوهش نظری ما بر مبنای تاریخی استوار است. تفاوت میان رمان تاریخی دوره‌ی کلاسیک و دوران انحطاط و غیره، دلایل تاریخی خاص خود را دارد. بر این اساس، منظور از تألیف این اثر نمایش چگونگی تأثیرپذیری رمان تاریخی از

تحولات عظیم اجتماعی روزگار نوین در جریان شکل‌گیری، گسترش و زوال آن است. هدف دیگر، توضیح این امر است که مسایل گوناگون مربوط به شکل رمان تاریخی چیزی نیست جز بازتاب دگرگونی‌های اجتماعی - تاریخی.

نتیجه این‌که، کتاب حاضر حال و هوایی تاریخی دارد، اما تمامیت تاریخ را در بر نمی‌گیرد. تنها شامل نویسندگانی می‌گردد که آثارشان از برخی جنبه‌ها نوعی‌اند و بر گره‌گاه‌های نمونه‌وار روند پیشرفت رمان تاریخی دلالت دارند. در انتخاب نقل قول‌هایی از متفکرین و زیبایی‌شناسان قدیمی‌تر و نویسندگانی که با نظریه‌ی ادبیات سر و کار داشته‌اند نیز، همین اصل را رعایت کرده‌ام. در هر دو حوزه کوشیده‌ام تا نشان دهم که هدف اصلی از بررسی رمان تاریخی، چون دیگر امور، ابداع چیزی «از بیخ و بن تازه» نیست، بلکه - چنان‌که لنین به ما آموخته است - منظور همانا جذب همدی عوامل مهم و مؤثر در تحول پیشین رمان تاریخی و کاربرد آن‌ها به شیوه‌ای انتقادی است.

قضاوت در خصوص کامیابی یا ناکامی در انجام این رسالت بر عهده‌ی من نیست، خواسته‌ی من صرفاً این بوده است که اهداف مزبور را در معرض توجه خواننده قرار دهم تا از آغاز بدانند که از این کتاب چه انتظاری باید داشته باشد و چه، نباید داشته باشد.

با این حال کمبودی هست که پیش از آغاز کار باید توجه خواننده را به آن جلب کنم. من در جریان مطالعات شخصی‌ام، تنها از طریق ترجمه‌ی رمان‌های تاریخی روسی دسترسی پیدا کردم. این، کمبودی جدی و دردناک است. در ادبیات قدیمی‌تر، همواره امکان بررسی آثار ادبی روسی که از ارزش و اعتبار جهانی برخوردارند، وجود داشته است. اما ترجمه‌ی آثار ادبی حکومت شوراهای به‌گونه‌ای متفرق و پراکنده صورت گرفته‌اند که وجدان من به عنوان منتقد اجازه‌ی نتیجه‌گیری از این منابع ناکافی و محدود را نمی‌دهد. به این سبب امکان بررسی رمان تاریخی در ادبیات کشور شوراهای را نداشته‌ام. با وجود این، آرزو مندم اظهاراتم بتواند این مسایل مهم را برای خواننده‌ی اهل اتحاد جماهیر شوروی روشن سازد و به‌خصوص امیدوارم نقصان موجود در کار من هر چه زودتر توسط دیگران جبران گردد.